Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Asunción Rodriguez Pulgar

Mutriku, Gipuzkoa (1915)

Aurkibidea

Biografia

Oviedoko Moreda de Aller herrian jaioa. 1938ko irailaren 18an Saturrarango kartzelara eraman zuten, errebelamendua egotzita, eta 1943ra bitartean egon zen preso. 23 urte zituen atxilotu zutenean eta alarguna zen. Jostuna izandakoa.

Zintak

MUT-069

- **Proiektua**: Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Ugarte, Arantza
- **Data**: 2004-01-01
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar
- **Emalea**: Ugarte, Arantza

MUT-070

- **Proiektua**: Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Ugarte, Arantza
- **Data**: 2004-01-01
- **Iraupena**: 37 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Ugarte, Arantza

Pasarteak

1. Seme jaioberriarekin epaitu zuten

- **Erref**: MUT-069/004
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:05:33. **Bukatu**: 00:08:00

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Asturiasen atxilotu zutenean haurdun zegoen. 1938ko abuztuaren 10ean kontseilu-gerrako epaiketa egin zioten eta bost aste zituen seme jaioberriarekin joan zen. Irailean Saturarrango kartzelara eraman zuten.

2. Seme jaioberria koinataren esku utzi behar izan zuen

- **Erref**: MUT-069/005
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:08:00. **Bukatu**: 00:09:04

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturarrango kartzelan egon baino lehen, Oviedon egon zen espetxeratua. Oso janari gutxi zeukanez semea elikatzeko, koinata bati utzi zion semea eta harekin bizi izan zen zazpi urte bete zituen arte.

3. Saturrarango kartzelara heltzean, berrogeialdia egiten zieten presoei

- **Erref**: MUT-069/007
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:09:39. **Bukatu**: 00:13:19

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Oviedoko kartzelatik presoak atera zituztenean kantatzen zuten abestia. Saturraranerako bide guztia abesten egin zuten baina kartzelara iristean denak ixildu ziren. Berrogeialdia egin zuten ziega batean eta behatxulotik kontrolatzen zituzten. Berrogei egun eta gero, 4. pabilioira eraman zituzten bera eta bere herriko beste presoak.

4. Janariaren truke arropak egiten zituzten

- **Erref**: MUT-069/008
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:13:19. **Bukatu**: 00:15:37

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Bost presok egiten zuten lo elkarrekin. Manta bat erabiltzen zuten koltxoi bezala eta beste bat tapatzeko. Amak bisita batean koltxoi bat eraman zion. Inguruko herrietarako erropak egiten zituen eta estraperloan saldu. Horrela, Asuncion kartzelatik atera zenean, lan berdinarekin jarraitu zuen. Ondarroako biztanleek asko lagundu zieten Saturrarango presoei.

5. Gerra aurreko akatsengatik barkamena eskatzera behartuak

- **Erref**: MUT-069/010
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:15:59. **Bukatu**: 00:17:26

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturraranen, presoak lerrokatu eta gerra aurretik egindako akatsengatik barkamena eskatu behar zuten. Asuncion eta bere lagun batzuek ez zuten nahi izaten besoa altxatzea eta zigortu egin zituzten. Batzuk beste kartzela batera eraman zituzten eta Asuncion beste pabilioi batetara.

6. Saturrarango kartzelako mojak

- **Erref**: MUT-069/011
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:17:26. **Bukatu**: 00:18:12

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturrarango kartzelan, pabilioi batetik besterako aldaketa nabarmenena mojak izaten ziren. Sor Angeles ondo portatzen zen presoekin. Ama Nagusia oso gaiztoa zen.

7. Gose handia pasa zuten Saturraranen

- **Erref**: MUT-069/015
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:21:23. **Bukatu**: 00:23:04

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturrarango kartzelan jaten zutena kontatzen du: txokolate ontza bat, zomorroz betetako dilistak... Behin pertza bat lurrera erori zen eta presoak korrika joan ziren lurretik jatera.

8. Mojek estraperloan janaria saltzen zuten

- **Erref**: MUT-069/016
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:23:04. **Bukatu**: 00:24:18

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Kartzelako mojek, janaria estraperloan saltzen zuten. Txerri batzuk ere zeuden eta presoei bideratu beharreko janariarekin elikatzen zituzten, gero saltzeko.

9. Saturrarango kartzelako kontuak

- **Erref**: MUT-069/018
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:24:37. **Bukatu**: 00:26:38

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Kartzelako zuzendaria aurrez-aurre ikusten bazuten, agurtu egin behar zuten besoa altxatuz. Bi Ama Nagusi ezagutu zituen. Bat Mutrikukoa zen eta ondo portatzen zen beraiekin.

10. "Justiziaz hilko duzu", bostgarren mandamendua

- **Erref**: MUT-069/019
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:26:38. **Bukatu**: 00:28:38

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Kartzeko egun normal batean, goizean esnatu eta lerrokatu egiten ziren. Pabilioiak deskribatzen ditu. Mezan, "Ez hil" mandamentuaren ordez, apaizak "Justiziaz hilko duzu" esaten zuenean, presoak asaldatu egiten ziren.

11. Kartzelako janaria eta arropak

- **Erref**: MUT-069/021
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:28:53. **Bukatu**: 00:30:44

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturrarango kartzelatik emakumezko zuzendari bat egon zen eta berarekin, nahiko ondo jan zuten. Kartzelan zeuzkaten arropei buruz hitz egiten du.

12. Hitz egiteagatik, eskutitz gabe zigortuak

- **Erref**: MUT-069/023
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:30:56. **Bukatu**: 00:31:57

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Mojen aurrean hitz egitea debekatua zeukaten eta harrapatuz gero, ez zizkieten eskutitzak banatzen.

13. Izoztutako patata azalak jaten; gosea

- **Erref**: MUT-069/024
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:31:57. **Bukatu**: 00:33:58

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Patatak zuritzen zituztenean ezin zuten hitz egin eta izoztutako patata-azalak jaten zituztenean ere zigortu egiten zituzten. Kanpotik jasotzen zituzten janari asko mojek errekisatu egiten zituzten.

14. Lan egun bakoitzeko, bi zigor egun gutxiago

- **Erref**: MUT-069/025
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:33:58. **Bukatu**: 00:35:13

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Kartzelan zegoela, Egaña lantegiarentzat dominak eta beste batzuentzat arropak egiten zituzten. Lan egiteagatik zigorra murrizten zitzaien, lan egun bakoitzeko, bi zigor egun gutxiago

15. Saturrarango kartzelako maistrak

- **Erref**: MUT-069/034
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:43:46. **Bukatu**: 00:45:24

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturraranen preso zeudela, maistrak ziren emakume batzuek klaseak ematen zituzten eta haiekin asko ikasi zuten. Asunción-en irakaslea Oviedoko Tere zen.

16. Saturrarango kartzelatik indultu bidez irten zen

- **Erref**: MUT-069/035
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:45:24. **Bukatu**: 00:47:33

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturrarango kartzelan 1938tik 1943ra egon zen preso. Indultuak behar zituzten libre gelditzeko eta Mutrikuko eta bere jatorrizko herrikoak lortu zituen.

17. Metraila gorputz barruan

- **Erref**: MUT-069/037
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:49:00. **Bukatu**: 00:51:24

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:
Gorputzean daukan metraila mugitu egiten zaio. Bere ahizpak barruan zeukan bala ere pixkanaka ateratzen joan zitzaion. Metrailaren zauriak ez zaizkio inoiz infektatu.

18. Saturrarango kartzelatik irten zenean Mutrikun gelditu zen bizitzen

- **Erref**: MUT-069/038
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:51:24. **Bukatu**: 00:54:54

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:
Saturrarango kartzelatik atera zenean, Mutrikun bizitzen jarri zen ahizparekin. Etxearengatik hamar pezeta ordaintzen zituzten eguneko. Debako ostatu batean lanean hasi zen Asuncion, eguneko 5 pezetagatik. Ahizpa txiki bat ekarri zuten Asturiasetik. Zertan lan egiten zuten.

19. Kartzelatik irtetean Mutrikun edo inguruan geratu ziren asko bizitzen

- **Erref**: MUT-070/005
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 00:11:05. **Bukatu**: 00:14:40

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Kartzelatik irteten zirenean, ezin ziren epaituak izandako lekutik 450 km baino gutxira hurbildu. Saturraranetik irten zirenean, preso batzuk Mutrikun edo inguruan bizitzen gelditu ziren. Herriko jendearen laguntza izan zuten lana eta ostatua aurkitzeko.

20. Kartzela ondoren Mutrikun bizitzen

- **Erref**: MUT-070/006
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:14:40. **Bukatu**: 00:17:07

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerratik irten zenean, Asturiasen zeukan ahizpa bat Mutrikura eraman zuen berarekin eta lanean hasi zen berehala. Gutxira, Asuncionek bere seme-alabak eraman zituen Mutrikura ere.

21. Gerrako umezurtzentzat dirulaguntzak

- **Erref**: MUT-070/007
- **Iraupena**: 0:05:56. **Hasi**: 00:17:07. **Bukatu**: 00:23:03

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerrako umezurtzek 75 pezeta jasotzen zituzten hilabetero. Asuncionek bi seme-alaba zituen arren, semearentzat zen dirulaguntza atzera bota zioten,

epaitegiak eta elizak ama ezkongabetzat jotzen zuelako. Arazoa nola konpondu zuen kontatzen du. Apaizak esan zion ezkontza zibil batzuek gehiago balio zutela beste batzuk baino.

22. Kartzelako elizkizunak

- **Erref**: MUT-070/009
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:23:21. **Bukatu**: 00:25:30

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Saturrarango kartzelako derrigorrezko elizkizunetara bakarrik joaten zen baina ez zuen jauna hartzen.

23. Saturrarango kartzelako zigorrak

- **Erref**: MUT-070/010
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:25:30. **Bukatu**: 00:27:21

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Saturrarango kartzelan, preso batzuek zaindari lanak egiten zituzten. Zigorrak.

24. Presoen arteko harremana ona zen

- **Erref**: MUT-070/011
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:27:21. **Bukatu**: 00:28:48

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Arropak errekan garbitzen zituzten, preso bakoitzak bereak. Mojei baimena eskatu behar zieten. Eskulanak egiten zituzten. Presoen artean harreman ona zegoen.

25. Gaixotasunak kartzelan: tifusa, azkura...

- **Erref**: MUT-070/012
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:28:48. **Bukatu**: 00:30:11

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Kartzelan txertatu egiten zituzten presoak. Tifusaz hau eta preso asko hil ziren bera kartzelara heldu baino lehen. "Pika-pika" gaixotasunak, azkura sortzen zuen.

26. Ez da inoiz Saturraranera bueltatu

- **Erref**: MUT-070/013
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:30:11. **Bukatu**: 00:31:48

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Kartzelako kanpoaldea soldaduek zaintzen zuten. Kartzelatik atera zenetik behin bueltatu da kartzela zegoen lekura.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-21

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com